

הפחד לילדים שלנו

פעם קפקא כתב מכתב לאבא שלו. בו הוא ירד עליו קשות. כשהמכתב התפרסם, אנשים מחאו לו כפיים. כך גדלנו. בעולם של הורים אשמים וילדים חפים מפשע מראש.

והאמת זה נכון, ההורים אשמים בזה שהם מאשימים את עצמם. אשמים בזה שהם מפחדים מילדיהם. אשמים בזה שהם משתמשים בפחד כדי לא לקחת אחריות על החינוך, החלטות, וחינוך קוהרנטי. אשמים שהם הורים שרק מתגוננים. שכל הזמן מבקשים סליחה. שמתחננים לקצת תקשורת רכה עם ילדיהם. אשמים בזה שהם חושבים שמבינים משהו כשהם לא מבינים כלום.

קפקא היה בר מזל. היה לו אבא. היה לו נגד מי למרוד.

אז היו הורים ענקיים שדרכו על ילדיהם בשתלטנות. התפתחנו לכיוון השוויון. אין ענקים וגם לא גמדים.

כדי לא להיות אשמים, יש הורים שמבקשים מהילדים שהם יגדלו אותם. בגלל שהם מפחדים להיות ענקיים וחונקים את ילדיהם, הם יוצאים מהתמונה ומשאירים את הילדים לבד. בשאיפה שהם יתפתחו מתוך חופש שניתן להם. הם לא מתפתחים בחופש. הם גדלים בתהום ובכלום.

הצעירים תמיד צודקים, ולמרות זאת, הם לא מאושרים. כי להיות צודק זה להרגיש את זה מול מישהו, אבל להיות צודק בכלום זה להרגיש ערום בלי כלום.

להיות בן או בת של, זה להתנגש עם ההורים. להיות צעיר זה להתנגש עם אנשים שהם לא צעירים ובגלל זה חושבים אחרת. אם אין את ההתנגשות הזאת, אז אין התפתחות. ההורה שנמנע אינו מכבד את הילד שלו, פשוט מסתכל לכיוון אחר וחושב את עצמו מודרני.

הפחד להשאיר עקבות בנשמות הצעירות של ילדינו זה תרוץ מעולה להפוך לחבר של הילד שלנו. כך יוצרים איחוד קוסמי איפה שכולם ילדים, עם אותם הרעשים באוזניים, אותן ההבעות בפה, באותו חדר כושר של ההתבגרות.

למה מצפה ילד אחרי הכל? שההורה יהיה הוא עצמו, שיספר על מה שקרה לו ביום העבודה שלו, שידע להגיד כן כשנראה לו מתאים ולא כשלא נראה לו.

הנסיון להיות יותר חברים של הילדים שלנו הופך אותנו לאנשים בלי עמוד שדרה, האמת שאנחנו סולחים להם כדי שיסלחו לנו, מבינים אותם כדי שהם יבינו אותנו. ההורים אומרים כולנו שווים ומתלבשים כמוהם.

ואם לילד יש בעיות, רצים למומחה. אנו צנועים, מהר מאוד נותנים את הילד למישהו אחר, שיטפל בו ויעזור לנו לעשות את הילד מאושר. אנחנו מספרים לילדים שלנו קראו דברים דומים. הופכים אותם לחברים שלנו ואנחנו אשמים.

ענן של אשמה מכסה את הפלנטה. אם כולנו אשמים, אף אחד לא אחראי. כולנו צריכים לסלוח לעצמינו. הריק הזה הוא החוסר אחריות. יש רגעים קטנים של אושר עם ההורים, זה מתי שהאשמה נעלמת. כשמעיזים לאהוב, לחבק, ללטף, לצעוק, להגיד מה שבאמת אנו חושבים, כשמפסיקים להבין את הכל, כשאנו מחייכים מעומק ליבינו.

המילים האלה כתב אותן חיים בריליקו בשנת 1992 ועכשיו אני שואלת את עצמי האם אנחנו יכלים להסתכל ממקום יותר גבוה עם פרספקטיבה יותר רחבה שלהתנהגות הזאת הייתה תכלית. זה נכון, קבוצה ענקית של הורים הובילה את ילדיהם לתהום והסתכלה עליהם קופצים, אבל בתוך הקבוצה הענקית הזאת היו הורים שפשוט הזדעזעו מהקפיצה והמשיכו להאשים את עצמם. ויש קבוצה קטנה, שעכשיו מבינה שברגע שנתנה לילדים לקפוץ לתהום, לימדה אותם שהתהום יכול גם להחזיק אותם.

אני יודעת שהרבה יגידו שילדים רבים לא חזרו מהתהום, מתו. אבל ברגע שאני מבינה שהתהום הוא לא אויב, שהחלק המרבי של כולנו היה בריק הזה, פשוט אנחנו לא מודעים לכך. משוכנעים שהחיים הם הגוף הזה וכשהוא כואב, זה כאילו כואב כל כולנו, אבל בעצם רק הגוף כואב, כך הוא מזדקן, כך הוא מת.

והחלק הכי גדול שלנו, המהות שלנו, זו שלעולם לא מתה ושהיא אחת עם הריק הזה עם האינסוף, היא איבדה את הבמה. ואיבדה את הבמה בגלל שלא מרוויחים כסף ממנה. כי אני לא יכולה לחקור אותה ולהכניס אותה לטבלאות, בגלל שהמהות של כל אחד שונה לגמרי.

אז אני לא יכולה לפתח תרופות למהות של כל אחד וגם לא בגדים שיתאימו למהות של כל אחד ואפילו לא אוכל...אז.. לא שווה במושגים הקפיטליסטים לפרסם את המהות. גם זה הרבה יותר קל לשלוט על עם או על עולם מפוחד.

אבל... עכשיו שגידלנו דור של ילדים שלא מפחדים לקפוץ לריק, הם יוצאים למסעות בעולם, ללא נודע, משתחררים עד שהם מאבדים את עצמם. מנסים להיות שונים מהנורמה כל אחד בדרך שלו. מקעקעים את הגוף שלהם כאילו שהם יודעים שהגוף הוא כמו חפץ ולא הדבר הכי חשוב, כמו קיר שעליו רושמים דברים שרוצים לזכור. הם יכולים לצאת לרחוב בלי להסתרק וללבוש בגדים זרוקים כי הם בעומק ליבם יודעים שזה לא העיקר. ומסתובבים קצת מסטולים, לפעמים כמה שנים, לפעמים חיים שלמים צפים בכלום. יש כאלה שמצליחים להסתכל על עצמם ומוצאים את מטרת חייהם, את הייעוד שלהם, וכאלה שרק עוברים בחיים כמו כוכב שפתאום נמצא בשמים ופתאום נופל. כמו זרע שלא נתפס. זה לא באשמת אף אחד.

היינו רוצים לחשוב שזה קורה בגלל שעשינו או לא עשינו משהו. אנחנו ההורים, קשה לנו לקבל שיש תוכנית לפלנטה הזאת שהיא כוללת אותנו, שאנחנו לא באמת מחליטים, אנחנו מכוונים אבל כשאנחנו מעזים לשחרר את הכל אנו שמים לב שמהו מחזיק אותנו.

יהיו אנשים שיקראו לזה אלוהים, אחרים יקראו לזה המקור, אחרים הכלום, לא משנה איך נקרא לזה, מגיע שלב שאם נעז לשחרר את האמונות שלנו, נשים לב שיש משהו יותר גדול שמכיל אותנו.

נראה שזה לא היה נכון כל מה ששמענו שאם תעשה 1,2,3 יקרה 4,5,6.

ובכוונה אני לא כותבת דוגמאות. לא משנה מה נכניס במספרים האלה, לימדו אותנו לחיות בהתניות. להאמין שאנחנו יכולים לנווט את החיים שלנו, ואנחנו כמו תלמידים טובים, מנסים לא לטעות כדי שהספינה שלחיינו לא תתנגש ותתבע. אז נשאלת השאלה, אז בשביל מה לחיות עם הכל מנוהל ע"י כוחות יותר גדולים מאיתנו?

התשובה שלי היא כדי לשתף פעולה ולהיות פנויים לכוחות אלה. ברגע שאני שותפה לכוח העליון הזה ולא משנה איך נקרא לו, אני אוהבת לאחרונה לקרוא לו כוח האינסוף, אז החיים זורמים, אני לא צריכה להתאמץ כדי לחתור נגד הזרם, פשוט המים של החיים מובילים אותי לאן שאני אמורה להיות ואני כל הזמן משתפת פעולה ונדהמת מהמתנות שהיו מוסתרות מהעין. אני כבר לא עבד של השעון, של השגרה, החיים מגוונים, מעניינים בצורה יוצאת מן הכלל.

אבל.. אני שומעת את הקורא מילים אלה מתקומם, מה את אומרת שטויות? צריך ללכת לעבודה! צריך לחנך את הילדים, לקנות להם מה שהם צריכים, להקשיב לבני זוג, להתפתח, החיים האלה מורכבים וקשים...

אז אני הייתי משנה רק מילה אחת בכל זה. צריך. לא צריך כלום.

כשאנחנו לא מפחדים מהמוות כי מבינים שהגוף הזה הוא רק תחפושת זמנית להצגה של פרק חיים אחד, אבל המהות שלנו היא נצחית. אז מה שמנהל אותנו זה לא הפחד אלא האהבה.

אני רוצה לעבוד כי אני אבחר עבודה שמתאימה לי לאותה תקופה בחיים. לפעמים בלי להבין למה, פשוט ירגיש לי שזה מה שאני צריכה לעשות ואני אגיד מה שאני אגיד לילדים שלי מאותו מקום. הדברים יבואו לנו מהמקום הכי עמוק ואמיתי שלנו.

לפעמים קראו לזה לעשות דברים מהלב או מהמקום הכי ניטרלי או ממקום רגוע. איך שנבחר לקרוא לזה, במקום הזה אין צריך יש מתאים, מתאים לי לקום עכשיו וללכת לעבודה ואם ממש לא מתאים לי, לא אעשה את זה. אז תגידו, אבל אם אני לא אעשה את זה לאיחיה לי כסף, לא יהיה לי מה לאכול וכו'. אז כשאני רואה את זה אני לפעמים אני מחליטה שמתאים לי לעבוד. כי ברגע זה מתאים לי שיהיה לי כסף. ויש אנשים שהעזו לחקור את העניין וחיו ברחוב כמה שנים כי כך התאים להם, כי לא התאים להם ללכת לעבוד.. והאם אנחנו יכולים לא לשפוט שום החלטה?.. ולקבל את זה שלכל אחד מתאים לו ברגעים שונים של החיים משהואחר?

המתנה של חוסר מושלמות

לפעמים אנחנו מתייחסים למילה טבעי לא נכון. הרי טבעי זה מה שבטבע. החיות בטבע נולדות ודי מהר מגיעות למקסימום שהן יוכלו להתפתח ועונות לתכונותיהם, תמיד לאותם התכונות. היא תבוא לעולם, נגיד אריה ותוך כמה זמן הוא יהפוך להיות כל האריה שהוא יכול להיות, הוא מתרבה לא כי הוא מרגיש משהו, זה הכל אינסטינקטים.

הם עונים על האינסטינקטים שלהם ועושים מה שחטול, ציפור, אריה צריך לעשות לפי התוכנית הביולוגית שלהם. לפעמים אנחנו אומרים הייתי רוצה להיות חופשייה כמו ציפור, אבל הציפור וכל חיה הם לא חופשיים הם רק יכולים להיות מה שהתכנות שלהם מביא. אין להם את האפשרות לבחור, להתפתח וכו'.

לעומת זאת, הבן אדם, הוא מגיע לעולם לא גמור, בגלל זה יש לו את החופש איך להתפתח וכמה. זה נכון, יש לנו את החלק הטבעי שמגביל אותנו. כמה מהם טבעיים כמו הגוף, המין, הגנים של כל אחד, הנטיות, הכשרונות, גם יש לנו מוגבלויות חברתיות, משפחתיות, כלכליות של גזע או מקום.

זה לא הרבה מה שאנחנו יכולים לבחור אבל המעט הזה, זה הרבה, כי בזה תלוי משמעות הקיום שלנו. אנחנו מאמינים בדברים שהם לא בטבע. מאמינים בערכים. יש לנו עקרונות, דעות, מטרות. כשהבן אדם קם על הרגליים תפס פרספקטיבה ויכול לשאול את עצמו מה אני? ומה זה שמולי? להיות אנושי זה לדעת שיש עולם, חוץ מלהיות בעולם.

להביא ילדים לעולם זה לא "טבעי" זה "על טבעי". זה טבעי ועוד משהו. ואולי זה שהפך אותנו לאנושיים הערכים, האמונות, העקרונות, זה בדיוק מה שהפריד אותנו מהטבע, ואולי עכשיו הגיע דור חדש שאומר לנו, בואו נחזור לטבע (ובגלל זה מס' הטבעונים והצמחונים עולה), בואו נהיה יותר כמו שבאנו בלי כלכך הרבה תחפושות. בואו נשאיר את כל האמונות, עקרונות, וידע בד ונהיה יותר טבעיים כמו שאנחנו. כבר למדנו המון כמין אנושי, אגרנו מלא ידע, עכשיו צריך לחזור קצת לטבע כדי שיהיה איזון בפלנטה. להבין קצת שכל הערכים, אמונות וכו' הם אלה שגנבו לנו את החופש להיות טבעיים.

והחופש שאנחנו כל כך חולמים עליו ושמשגימים אותו בקטן כשיש לנו חופש מלימודים או מהעבודה, הוא לא ממש אפשר לחפש אותו בחוץ. החופש הזה אפשר למצוא אותו כשאנו פורצים את הגבולות של התכנות שלנו. אם אמרו לי שלפי הגוף שלי והאופי שלי אני לא אוכל לטפס על עץ, כשאני מעזה לטפס על עץ ומצליחה, התחושה היא שעשיתי עוד צעד לחופש. כשאני עושה משהו שהוא לא לפי העקרונות בהם חונכתי אלא לפי איזה תחושה פנימית, אני פורצת עוד גבול לחופש שלי. אז הייתי אומרת שלהיות חופשי זו דרך שהיא להיות מודעת לגבולות שלי ולפרוץ אותם כל פעם מחדש. כל אותם דברים שהייתי אומרת שזה אני לוותר עליהם ולהראות לעצמי שאני יכולה להיות עוד הרבה דברים אחרים שלא חלמתי, זה חופש. אז בתפקיד ההורי שלנו, החופש הזה הוא לעשות דברים שלא הייתי חושבת שאני מסוגלת. אם יש לי אמונה שאמא טובה צריכה לקום בלילה כשהתינוק בוכה אני אקום בלילה וזה "לא טבעי" זה אני עונה על מה ששמעתי, קראתי, האמנתי. כי הטבעי אם נדבר על טבעי, זה שאמא בלילה ישנה, כי עבדה כל היום וחייבת לפחות 5 שעות שינה רצופות. אז החופש זה לחזור למה שבאמת טבעי לנו, ולהסתכל על כל התכונות שמכניסות אותנו לכלא. כי יש לנו רשימה חרוטה בתוך תוכנו מה זה אמא טובה.

בוא נקרא את הרשימה הזאת, ונהיה הורים בלי רשימה, מחוברים לנקודת האפס שלנו, שזה המקום הכי נטרלי ומשם נמציא את עצמינו כל רגע מחדש. זה באמת חופש. ונאפשר לילדינו להיות כל רגע מישהו אחר ולא נצפה שהם יהיו כאלה או כאלה כי כך לימדתי אותם, כי נבין שהקטע זה לפרוץ את הגבולות.

אז... מה את מציעה? תוהו ובהו? אנרכיה? בלאגן טוטאלי?

כן ולא. כי אם באמת אני אפעל מהמקום הכי נטרלי שלי, הכי טבעי, אני אתנהג לפי תוכנית פלנטרית שהיא הרבה יותר מתוכנית מדינית חברתית ואז כל המסביב יסתדר גם.

מה שאני אומרת הוא, שהדברים הם כבר בסדר ואנחנו רק צריכים לאפשר לעצמינו לתת לחיים לעבור דרכינו ואז נפלאות בני האדם זאת היכולת שיש לנו כל פעם להיות משהו אחר, ליצור דברים אחרים, לא להתנהג רק לפי תכונותיהם. שום חיה לא יכולה להחליט שהיום היא לא תאכל או לא תרוץ, אבל בני האדם יכולים להחליט, והשאלה הגדולה היא מאיזה מקום אנחנו מחליטים, האם אנחנו נעזיז או לא להיות "אנחנו" האני הזה שכל כך כולא אותנו?

אהבה וחינוך

היום כבר לא שולטים, לא ההורים ולא הזקנים ולא הדת. עכשיו שולט המדע מה צריך לעשות כשלא צריך לעשות כלום? לפעול בצורה מדעית. אפלטון כבר דיבר על זה: ההורים לא מוכשרים כדי להיות הורים בצורה מדעית, אז עדיף שלא יקחו את התפקיד הזה ויתנו אותו לאנשים שהם מדענים של גידולי ילדים. אבל עכשיו אנחנו בדילמה, רוצים להיות הורים, להיות אוהבים, אבל רוצים לעשות הכל בהתאם לאיך שהמדע מראה לנו זאת. אפילו לאהבה למדענים יש מה להגיד. כולם אומרים לנו מה לעשות איך לעשות ומתי לעשות ואז כשאנחנו לבד עם ילדינו אנחנו מרגישים ערומים אנחנו מפחדים לאהוב, מפחדים לחנך, מפחדים לדבר, מפחדים לפעול. אלפי עיניים מסתכלים עלינו ואומרים לנו תיזהר!!

יש רומן של הסופר מיגל דאונמונו שנקרא אהבה וחינוך. ברומן איש אחד מחליט לגדל את הילד שלו בצורה מדעית כדי להוביל אותו לאושר האמיתי. הדמות העיקרית בוחר את האמא העתידית של בנו. הכל חייב להיות מחושב ומדוד. האבא מדען מתכנת ילד מושלם. הוא מוצא מורה שהוא פילוסוף ואיתו הוא מנהל שיחות מאוד עמוקות. המורה טוען שהחיים הם הצגה ושאנחנו כמו מריונטות שמושכים בחוטים שלנו כשאנו חושבים כשאנחנו מחליטים איך לעוף.. אנחנו מדקלמים את תפקידנו שלמדנו - שם בערפל של התת מודע, בקיום הקודם שלנו, המעורפל. האבא לא מקבל את המטפיזיקה הזאת הוא חושב שכל מה שיש זה הכאן ועכשיו והמחר שאני יכול לתכנן בצורה מדויקת היום, אבל המורה ממשיך "בחיים של האדם אין יותר מרגע אחד רק רגע אחד קטן של חופש".

והחופש הזה, הוא לברוח מהתסריט ולזה הוא קורא "הבשר" בשפה של התאטרון, זה מה שהשחקן מכניס לתפקיד שלו על דעת עצמו כשהוא מתעלם או שוכח את התסריט. "הבשר", צריך להתבונן בו, להכין אותו, לשמור עליו וכשמגיע הרגע להכניס אותו, להכניס את הבשר שלנו יותר ארוכה או קצרה לנאום שלנו.

אז מה זה החינוך בעצם?

להכין את הילדים כדי שברגע מסויים יוכלו להכניס את הבשר שלהם בנאום תמיד של מישהו אחר. כמובן בזמן שהמורה והאבא מדברים שעות, האמא מסתגרת בחדר ומפנקת את הילד ומנשקת אותו. האמא בסיפור מלמדת אותו להתפלל. הילד גדל, יש לו חברים, הולך לבית הספר. כל זה מקלקל את התוכנית המדעית של האבא, כי הילד מתמלא סיפורים, אגדות, היסטוריה.. האבא ממש מתייגר בגלל כל הסטיות האלה, הדברים לא יוצאים כמו שהיה מתוכנן ואז האמא נכנסת להריון ומביאה לעולם ילדה. וגם זה האבא חושב שזאת הפרעה לתוכנית החינוכית שלו, אז כתוצאה מזה הוא רק מטפל בבן שלו ומשאיר את הילדה לטיפול של האמא.

האבא חושב שהילדה היא לא שימושית לניסויים החינוכיים שלו, אלה רק תקפים לבנים שבשפה של אריסטו הם הצורה כשהנשי זה החומר שלא קיים בלי הצורה, פשוט נהיה עלוב. אז הבן מתפתח בגוף, בנפש עם המדע החינוכי מצד אחד והחיים מלאי האינטרסטים (ניגודים) מצד שני. ופתאום נופל במצב שהחינוך לא חשב עליו. האהבה. הילד מתאהב, האבא מרגיש תסכול גדול. הוא חושב "האהבה תמיד נכנסת בדרך של המפעלים (חברות?) הגדולים כמה זמן גורמות לנו לאבד לאנושות האהבה הזאת?!"

בשביל החינוך, האהבה היא קטסטרופה בשביל המדע המתכנן מה שעלול לקרות ומכיר את החוקים הנצחיים שתמיד נשארים אותו דבר. האהבה היא פרדוקס, משאו לא רציונאלי מלא ניגודים. האהבה זה הדבר הכי גדול שיש ל"אני" אבל נראה ככוח זר שמושך את הבן אדם כסערה ואז הבן אדם הופך למוזר בהתנגשות בין poseen ולהיות poseido.

הילד מצפה שיהבו אותו וזה לא קורה. אז הוא נופל בים של תשוקות סבל, החינוך הוא יותר רחוק מתמיד. החכם, המורה, מציע לאבא: "תן לו שיתנסה באהבה ובגלל שהאהבה לא נותנת פרי של מדע רק כשהוא מת. אז תן לו שזה ימות. הוא צריך להתאכזב כדי שילמד להכיר את העולם". המדע הוא תמיד הפרי של הזרע שמת. אם הזרע לא מת, כבר כתוב בברית החדשה, לא יגדל העץ, גם לא עץ המדע, זה הידע של מה שלא משתנה. התשוקה היא תנועה ושינוי. וכשתמות השניה ותיולד הראשונה.

המדע, שזה מודעות, נולד אחרי החיים כשמסתכלים אחורה ורואים את הדרך שהלכנו... אז אנו רואים את האלטרנטיבה: אהבה או חינוך. חיים או מדע.

מי שחי יכול להתעסק במדע אבל אי אפשר לחיות בצורה מדעית. המדען יכול להיות מדען במעבדה שלו, בספרים שלו. במגע עם עוד בני אדם הוא נכנס לקשרים רגשיים ולחוסר ההיגיון של האי וודאות.

כי יש את האחר. ואפילו אם הוא היה יכול לנהל את ההתנהגויות שלו בצורה מודעת, הוא לא יכול לנהל את ההתנהגויות של האחרים שמשיפיעים עליו וגורמים לו להגיב.

אנחנו לא צפויים. הורים, בני זוג, אחים. כי אנחנו אחרים. שייכים לאחרים. על האהבה אי אפשר לפקוד. בגלל זה בתנ"ך או בברית החדשה לא כתוב תאהב את הילד שלך או את הוריו או את בני זוגך. אין פקודה בעולם התשוקות, ואנחנו שייכים לתשוקות שלנו, הן משתלטות עלינו ומונעות מאיתנו את החופש. אז אי אפשר לתכנן את החיים, במיוחד לא את חייהם של ילדינו.

בסיפור הילד מתאהב אבל הילדה לא אוהבת אותו וכך הוא הופך לאומלל. האבא מרגיש שנכשל ואז מגיע למסקנה: "חכם נלד, חכם הוא לא נהיה חכם.. כשהורה מביא חכם לעולם הם מאבדים מודעות. ז"א הם עושים את הילד ברגע של תשוקה של שחרור. אם ההורה היה יודע מה הוא עושה ברגע זה, לא יעשה את הילד גאון."

כי גאון לא נולד מאהבה אבסולוטית. מהחוסר מודעות .

בסיפור הילד מת מחוסר אהבה וכשהוא מת נולד המדע. האבא מרגיש את הצער ואת האהבה לבנו. הוא פעם ראשונה אומר "בני", עד אז הוא לא קרא לו בני אלא רק "בן". הוא רצה לגדל ילד שלא יהיה לו רגשות. בשביל האבא הזה להביא ילד לעולם זה היה ערבוב שלחומרים כימיים וזהו. ואז לקחת את התוצר ולעצב אותו בצורה אובייקטיבית לדעות אוניברסליות.

כשהוא איבד את הילד, הוא מצא אותו. ומצא גם את האהבה לאשתו ולילדה. האהבה תמיד מנצחת. והשיעור הגדול הוא איך להיות אהבה ולא רק להרגיש אהבה. להיות אהבה זה אומר לקבל את עצמי בדיוק כמו שאני עם הדברים שאני אוהבת והאלה שלא, עם כל השוליים של טעות שלי, עם כל החוסר מושלמות שלי, להרגיש מושלמת כי רק כשאני יכולה לקבל את עצמי בלי לשפוט את עצמי, בלי להאשים את עצמי, בלי לרצות להיות משהו אחר ממה שאני, בלי להשוות את עצמי עם אף אחד.. רק אז אני יכולה לאהוב- לקבל את האחר. רק אז אני הופכת לאהבה. וכשאני אהבה, האהבה שלי היא לא רק כלפי מישהו, היא אהבה, היא קבלה, הכלה, טיפול בלי תנאי.

טקסים

פעם החינוך היה מאוד סגור. כולם היו יודעים מאוד ברור מה אומרים בכל מצב, מתי ולמי. בבית הספר היה צריך אישור מהמורה כדי למחוק במחברת ולטעות היה אפשר רק במחברת של תרגילים. אבל המחברת של הכיתה הייתה צריכה להיות מבריקה.

פעם היה ברור שאם את יוצאת יותר מכמה חודשים עם מישהו את חושבת להתחתן. גם היה ברור שאם התחתנתם ואין לכם בעיות פוריות תביאו ילדים לעולם. היה ברור שחופש לוקחים כשיש חופשות של סוף שנה או חגים. היה יותר מברור שלהורים יש את הזכות להתערב בחיים של ילדיהם ואפילו להחליט מה טוב עבורם.

הורה טוב היה נחשב אחד שילדיו סיימו תואר והתחתנו. אבל הזמנים השתנו...

מתישהו נפתחה השאלה, "אבל למה?"

ולילדים כבר לא הספיק להם לשמוע כי אני אמא או אבא שלך וכך אני מצווה עליך. זה עובד בקושי עד גיל שנתיים. בימינו ילדים מצביעים "את זה!" "את זה!" כשהם רוצים משהו, אבל פעם ההורה לא ממש התייחס לדבר שהפעוט ביקש, הוא היה מחייך ומלטף את ראשו של הילד אולי, אבל לרגע קט לא חשב שהילד שלו יודע מה הוא רוצה. היום ההורים הם לפעמים עבדים של ילדיהם, מגיל ינקות אפשר לשמוע הורים אומרים: "הוא לא רוצה לישון", "היא רוצה לינוק כל היום", "הוא אוהב לשחק בלילה", "היא אוהבת לינוק כמה פעמים בלילה", וכו'. להורים נראה טבעי לגמרי שהילד יקבע את בלו"ז שלהם וגם את טיב החיים. יוצא מזה שהורים מותשים, מתוסכלים ורק רוצים שמישהו יקח את ילדיהם לעוד רגע נוסף כדי שהם יוכלו לנוח. העבודה שלהם הופכת להיות החופש כי מהרגע שהם מגיעים הביתה מחכים להם השליטים הקטנים. בנוסף לכך הם שמעו על סמכות הורית ומנסים לפעמים במאמץ רב, להראות לילדים שהם יודעים להדריך אותם בחיים. שאמא או אבא יודעים מה טוב עבורם. ובגלל זה מתקלחים בשעה כזאת אוכלים בשעה אחרת ואני כאמא או אבא מרשה שתצא עד שעה ספציפית או לא. אבל אז אנחנו שמים לב שחינכנו אותם לחופש והם ממש לא רואים בנו אוטוריטה. כמובן

שתמיד יש את יוצאי הדופן. ההורים שעוד מצליחים לחנך כמו פעם לפחות כמה מהילדים. כי היום בכל משפחה יש לפחות ילד אחד שהוא "אחר" ובגלל אחרות זו ההורים שלו חייבים "לצאת" מהטקס הקבוע כי אם לו הילד נכנס לקריזה והקריזה מראה להורה את המקום איפה שהוא ממש לא יכול לשלוט בילדים שלו.

רוב ההורים שואפים היום בעיקר לדבר אחד: שיהיה שקט בבית. זה אומר שלא יהיו קונפליקטים, שהילדים יהיו בריאים וכמובן שיאפשרו להם למצוא את השקט של עצמם. אז נוצר מעגל סגור, ההורים "לא מוצאים את הזמן" כדי לחוות את השקט של עצמם ואז לא יכולים להיות דוגמא לילדיהם, אז הם מתוסכלים ומנסים אין סוף שיטות כדי שעל פני השטח הכל יעבוד.

בתוך תוכם רוב ההורים עייפים וסוחבים על הגב התחייבויות אין סוף שמאמללים אותם וגורמים להם לנוע בעולם ולקוות לטוב ביותר. הפחד הכי גדול הוא לשים לב שעידן הטקסים עוד מעט פג תוקף. זה כבר לא מובן מאילו שכל משפחה אוכלת באותה שעה סביב השולחן. זה גם לא מובן מאילו שזוג חייב להתחתן וגם אם החליטו להביא ילדים לעולם הדבר הכי אקטואלי זה שכל זוג הורים (לפעמים כל הורה) עושה מה שנראה לו לנכון, כל יום הורים ממצאים צורות חדשות של הורות ויהיה מי שישאל, זה בסדר?

אין בסדר או לא בסדר. יש בסדר להורה הזה או לאחר. לאט לאט ההורים שמים לב שהקטע זה לא למצוא פטנט כדי שהילד יישן טוב בלילה או יסכים להקשיב לנו. כל פעם יותר ההורים מבינים שזה רק בינם לבין עצמם כל הקונפליקטים בין להיות אמא או אבא טובים יותר או פחות. כבר אפשר לשים את הפחד להיכשל כהורים על השולחן אבל הפעם אין לנו מושג מה זה להצליח. אז מסתפקים במשפט: העיקר שיהיו מאושרים! אבל.. ילדינו לומדים מלהסתכל עלינו. האם אנחנו מאושרים? האם אנחנו מודעים שלהיות מאושר זה לא תלוי בבית, אוטו וזוגיות טובה? האם שמנו לב שבמילה אושר יש את המילה אישור? עד כמה אנחנו נותנים לעצמינו אישור להיות אנחנו עצמינו, גם כשלפעמים זה אומר לטעות, ליפול ושוב לקום ולנסות עוד פעם ועוד פעם?

אם יש לנו אישור לטעות יש לנו גם אישור להיות מאושרים. כשאנחנו מסכימים להפסיק לתלות את האושר שלנו בכל מני "אם".. (אם תהיה לי עבודה מתאימה, אם אצליח בלימודים, אם אמצא את הדרך..). אז אנחנו מגלים שהאושר האמיתי זה להיות באישור כל רגע של חיינו. הדור של היום הוא פועל יוצא של הורים שראו את הסרט של פינק פלויד החומה. הסרט הראה לנו איך להפיל את החומה של הטקסים האין סופיים. הוא אומר "אנו לא צריכים חינוך" אבל לא מספר לנו איך זה ממשיך אח"כ. עכשיו שאנו "חופשיים" מה עלינו לעשות? וכמה מההורים מתחילים לגלות שיש חומה שעוברת בגנים שאי אפשר להפיל אותה. ואחרים מגלים שהחופש הוא לא קשור בלהפיל חומות בחוץ אלא בלהפיל את הגבולות של עצמך.. החומה, היום ברור הרבה יותר, שהיא בתוך כל בן אדם. כל לבנה היא הדעות והאמונות שיצרנו לעצמינו ונעלנו את עצמינו בתוכם ואחר כך זרקנו ת המפתח וצועקים שמישהו או משהו ישחרר אותנו. הנוער היום מנסה לפרוץ את הגבול הזה עם סמים, אלכוהול, צפייה מרובה בפלאפונים.. חייבים את הטעות הזאת, כל אחד שלא תהיה כדי להגיע יום אחד בחזרה לחומה ולשים לב שהיא בפנים ושרק אתה יכול לדעת איך להפיל את החומה שלך.

בדרכי בחיים, בניסיון להתפתח, גיליתי שככל שאנחנו "רואים" את החומות של עצמינו, משהו מתחיל להשתנות. ברגע שאני יודעת איפה נעלתי את עצמי אני יכולה למצוא איך לפתוח את המנעול הזה. פעם זה היה מספיק ללכת לטיפול ולהאשים את הוריק על כך שלא הקשיבו, או לא הבינו, או לא נתנו לך מה שהיית צריך.

היום הרבה כבר יודעים שזה לא מה שישחרר אותך מהחומות של עצמך. אתה חייב לקחת אחריות על החומה שלך ולהתחיל להסתכל עליה באחריות. אתה יכול לשאל את עצמך: ממה אני מפחדת? מפחדת? כי הפחד כשאתה רואה אותו הופך לדחף ועוזר לך לפרוץ את החומות כדי להגיע לחופש פנימי.

הורה שמרגיש חופשי בפנים יכול להדריך את ילדיו לפי המצפן האישי שלו, יכול לתת לילדיו את המפתח כדי שהוא בעצמו יוכל לפרוץ את החומות של עצמו וזה קורה מגיל קטן. כשהורה לוקח את הילד לגן שעשועים והוא לא סוחב איתו את הפחדים שלו שמא הילד יפצע, הוא מאפשר לילד להתנסות ולדחוף את עצמו לגילויים חדשים. כשהדבר הכי חשוב הוא לא "הביטחון" בחוץ אלא הביטחון בפנים, שיש סדר יותר גדול ממה שאנחנו יכולים לתפוס ושעלינו להיות "ער"/ "ערה" זה הכל, ואם נסתכל על החיות, הן לא כל הזמן בפתח וסוגרות את עצמן כדי להיות בטוחות, הן דרוכות! ערות! כך הן יכולות להרגיש לפני כולם האם עוד רגע תהיה רעידת אדמה או מישהו יבוא לתפוש אותן. בגלל שאין להן חומות, הן יכולות להיות פתוחות להקשיב למה שיבוא עוד רגע. ולנו בני האדם יש את היכולת הזאת, רק צריך להפעיל אותה.

דומה למישהו שקנה ראוטר כדי שיוכל לגלוש באינטרנט בביתו, אבל הוא לא חיבר אותו לחשמל ומנסה כל פעם מחדש לכבות ולהדליק כך ההורים שוכחים שלפני שמנסים לחנך את ילדיהם חייבים להתחבר לעצמם, למקום הכי ניטרלי שלהם.

החיבור הפנימי:

היום העולם מוצף בדרכים למצוא את עצמך, למצוא את החיבור הזה. מדיטציה היא כבר לא מילה גסה ויוגה היא מילה כה פופולארית כמו שהייתה פעם המילה התעמלות. אנשים מתחילים לקלוט שבלי חיבור אין אין אינטרנט, אבל זה כלפי עצמם. אין דרך אחת כדי שבן אדם ימצא את עצמו, יש מספר דרכים כמספר בני האדם וחשוב שכל אחד יעשה את החקירה הפרטית שלו. מה שכן התוצאה היא די ברורה. אתה או את תדעו שהתחברתם לעצמיכם אם יש לכם את האפשרות "לקלוט" גם דברים מהעתיד לא מהעבר שלכם. בדומה לחיבור לאינטרנט, כשאתה הצלחת להתחבר, תוכל לגלוש לכל אתר שתרצה. הגלישה, כשמדובר על עצמינו, היא היכולת להסתכל על החיים מנקודת ראות ניטרלית חסרת טעינה רגשית. כשאנחנו מצליחים למצוא את נקודת האפס שלנו. במקום הזה אין טוב או רע, אין יפה או מכוער, יש גם וגם. אנחנו מצליחים לראות את הטוב שברע והרע שבטובאז עניינו כשאני רוצה שילד יתקלח אני מצליח לראות שגם אם הוא יתקלח וגם אם לא לכל דבר יהיה את החיובי והשלילי שלו. אז אני שמה לב שממש לא משנה לי האם הוא יתקלח או לא, אני מתחבר למקום יותר גבוה שלי ואז מגיעה לי התשובה (בדוגמה שלנו האתר נפתח לנו וייתן לנו את מה שחיפשנו) ולפעמים יהיה שהוא יילך להתקלח מייד ולפעמים יהיה שלא. מה שנחליט זה לא מה שחשוב, אלא מאיזה מקום אנחנו עושים את זה, כשיש לנו מלא הסברים למה חייבים לעשות את זה, זה סימן נהדר שאנחנו מופעלים ע"י תוכניות עתיקות שלנו. כשהחלטה באה ממקום יותר קר, ניטרלי, כששמנו לב שזה לא איכפת לנו שהדברים ילכו ימינה או שמאלה, אלא שילכו בכיוון הנכון לעצמם, אז זה סימן שאנחנו מחוברים ויכולים לשאול את השאלה ונקבל את התשובה המדוייקת רק עבוורינו בגלל זה אני לא אוכל לבוא ולהגיד להורה אחר איפה השקע בבית שלו, איפה החיבור לעצמו. זו עבודה שכל אחד חייב לעשות עם עצמו.

אז אנחנו יודעים את התאוריה אבל לא יודעים איך ליישם אותה. כי עוד פועל עלינו העיצוב היישן, הלבנים של החומה הישנה שלנו. אבל הלבנים של פעם הם היו בתוך חומה דחוסה שהייתה מחזיקה אותם וכך הם היו יציבים. הלחץ החיצוני איזן אותם. היה סדר, משמעת, ארגון. אבל הגיע גלילאו והוא הפר את הסדר הזה. הכל התחיל להסתובב סביב השמש, ואז נעשה סדר חדש. אז לא ממש היה שינוי מהותי. הפחד לאבד את הכל המשיך להיות גדול אבל הוא הוחלף ע"י החכמה האנושית שתמיד על ציר אחד, יציב, יודע ליצור עיצובים חדשים. במאה הזאת יצאנו לחופש אבל נשארנו באמצע הדרך, לא הגענו לארץ המובטחת כשאיבדנו את המטרה האמצעי הפך גם למטרה. השתחררנו מההתחייבויות המשפחתיות וסוף סוף הזוג יכול להיות לבד.

בהתחלה לבד ומאושרת, אחרי זה לבד ומפחדת. (לא ברור)

מה עושים עכשיו? איך שומרים על החופש הזה? אז אנחנו צריכים להמציא את המה לעשות של כל אחד, אין שום אוטוריטה (autoridad) שתוכל לעזור לנו. הגבר יכול לעשות כלים והאישה להיות אדריכלית. ההגדרות של התפקידים שהם רק לגבר או לאישה הסתיימו. אף אחד לא נולד בשביל משהו. כולנו נולדנו לכל.

מה אני צריך לצפות מבן הזוג שלי? כלום. אהבה, חיבה, תמיכה. לעזור אחד לשניה להיות. לשתף. כלום והכל. אנו יודעים להגיד זאת, אבל קשה לנו ליישם.

להנות לבלות זה אומר "לצאת מהבית" לברוח, זה שווה לבלות.

אבל הבני זוג לבד לא יכולים להיות כל הזמן עסוקים בלראות אחד את השני, הם צריכים פרוייקט משותף, דרך להיות ואז מתחילים לבנות את הטקסים של עצמם. כבר לא יהיה מספיק מה שהביאו.

כל אחד ממשפחתו יהיו חייבים לבדוק מה הם רוצים להביא לבית שלהם. ובשביל זה חייבים לראות עם מה הם באו מהבית של הוריהם. איזה אין ספור אמונות הם סוחבים על גבם במחשבה שזה ידע אבסולוטי- ככה זה! ברור!! והדרך היא מפרכת. לפתוח את עצמינו לראות. להעיז לראות ששום דבר לא ברור!! שכל דבר יכול להיות גם ההפך הגמור, שהכל תלוי איפה אני עומדת בחיי כך תהיה הפרספקטיבה שלי. יחד עם זאת, להעיז לראות כמה אנחנו רוצים להאחז בקירות של ההרגלים, אמונות, ידע. משהו שיראה לנו שלא ניפול. עד שבנין שכל זה אשליה. שאם לא ניפול גם לא נלמד ללכת אז אנו משחררים, קופצים ללא נודע, כן, עם פחד עצום.

אני והפופיק שלי

אנחנו מוצאים את עצמינו מסתכלים אך ורק על עצמינו. כשדקארט אמר "אני חושב משמע אני קיים" הוא ידע מה לעשות עם ה"חושב" ומה לעשות עם ה"קיים" הוא בנה עולם. העולם של היום בנוי מחתיכות פרומות, שאריות של מסורת, רצון במרד וחופש שלא יודע לבנות לעצמו את המטרות שלו, כי חינוכו אותנו להיות חופשיים, לקרוע שרשראות (או חבלים) אבל אף אחד לא סיפר לנו מה עושים אחרי זה עם המתכת של אותן השרשראות ואילו צורות יהיה לקיום שלנו ואיזה טקסים עלינו לשתף. אנחנו לא יודעים לחיות בלי טקסים כי אנחנו אנושיים, סמליים..אולי הגיע הזמן להכיר את החלק הלא אנושי של עצמינו. וכשאני אומרת לא אנושי מתכוונת לחלק שהוא מעבר לאנושי. שהוא לא רק אנושי. אז אנחנו מפחדים. מפחדים לא לדעת. מפחדים לראות שאנו "חייבים" שילדינו יהיו מאושרים שלא ירגישו אשמים, שיהיו הם עצמם. הדבר היחיד שברור לנו זה הפופיק שלי. זה אני עצמי. בגלל זה אני מטפל בעצמי, הולך לטיפול אצל זה, אני והמטפל, אני והזכרונות, התסכולים, הוריי, הציפיות, הצורך שיאהבו אותי. אבל תמיד אני עם עצמי. אחר כך אני אגיד, עם כל הבעיות שיש לי איך אני יכול להקדיש זמן למישהו אחר? אחר כך אני אגיד עם כל הבעיות שיש לי איך אני יכולה לצפות שלבנות שלי לא יהיו בעיות? ולאט לאט אנו נכנסים לתוך עצמינו כמו קפסולה סגורה.

אנחנו ההורים האמצעיים כדי לשדר משהו לילדינו. ומה אנחנו משדרים? הרבה נאומים אבל לפני ואחרי הכל משדרים נוכחות קיום ופחדים, הרבה פחדים.

דקארט היסס בכל כדי לקבוע מידה חדשה של אמת. אנחנו צריכים להסס גם בדקארט ומהתוצאות שלו שהובילו אותנו לרציונליזציה מופרזת בטכנולוגיה.. כי אנחנו יודעים ללכת אבל לא יודעים לאן. הקוסמות והמדע כבר לא מנוגדות. כבר לא משנה על איזה צירים מסתובבת האסטרונומיה החדשה, הציר של הבן אדם הוא תמיד התחשבות ולא הרפתקאה וסדר, תשוקה והגיון. החלומות שהם רק חלומות ופרוש החלומות. אנחנו צריכים לראות שמים חדשים ואדמה חדשה כל כך מושלמים שהדרישות המוחיות של הטכניקה יצטרכו להעלם מול שלמות כזאת. כשנוכל לראות שהכל מגיע אלינו בקלילות ולא במאמץ כמו ששכנעו אותנו להאמין, חפרו לנו פעם ועוד פעם אלפי שנים שהחיים קשים ועלינו לקבור את האמונות האלה כדי שנוכל להתחבר לדרך אחרת לחיות את החיים. חסר לנו לסדר את המטרות שלנו, את סדר העדיפויות שלנו. לשחרר את המוח ולהפעיל את החופש ששמה לתת זכות קיום לאלטרנטיבות שונות. נמשיך להיות לבד אנחנו וילדינו. החום של השבט כבר לא יחזור אלינו. אבל יש חום אחר, החום לשתף משהו אמיתי, החופש לפרוש את כל העולמות שיש בתוכנו כדי להרגיש חלק ממהו, הרבה יותר גדול שמכיל אותנו. שמחזיק אותנו. איזה קסם מסתורי של איזה שורש המקשר בין כל הגזעים שנראים כאילו הם על השלג והיו יכולים ליפול עם כל סערה, אבל לא. משהומאחד ביניהם. לפעמים כשחוזרים מאוחר בלילה מאיזה ארוע רועש, אנו ערים לשקט של השמים והכוכבים וקצת מהעומק הזה מערפל את הראייה שלנו, עוצר את נשמתנו ואנחנו מרגישים את האושר האמיתי. אבל... על הדברים העמוקים לא מדברים, לא בינינו ולא עם ילדינו. ולמרות זאת זה הדבר היחיד שחשוב.

הריק של הילדים

במאה העשרים כל מה שלא היה מלא בידע, מה שלא מדעי, היה מזיק, היה רק ההורים שהיו צריכים לדאוג שילדיהם לא התחברו לריק. כי ריק זה לא טוב, אז גם שמענו הרבה פעמים את המשפט הילד הוא כמו ספוג, סופג הכל, אז צריך לדאוג למלא אותו. המון חוגים, המון שיעורים, המון ספרים שהמוח שלו יהיה תמיד מלא. מי שידוע הרבה, כך חשבנו, ישלו יותר סיכויים להיות מאושר.

התחלנו לראות דוקטורים צעירים שאין להם מושג איך ובשביל מה הגיעו לשלב זה, אנשים שידעו המון אבל הרגישו אומללים, כמובן תמיד היו יוצאי דופן. המילה גירוי הפכה למילת מפתח. חייבים לגרות את הילד כדי שהוא יתפתח. מעטים התייחסו לכך שהילד בטבעו הוא סקרן ואם לא עוצרים אותו הוא תמיד מגרה את עצמו. הילדים של אז הופכים להיות אובייקטים של מעבדה, לומדים אותם, צופים בהם, רעשנים, ספרים מסביב לעריסות שלהם. הרבה משחקים דידיקטיים, משחקים מפלסטיק, הצגות שונות וספורים שונים חסרי עומק, סיפורים עקרים. ומה המשמעות של כל זה? מה משותף לכל זה? שיהיה לילד כיף? וזהו, אין שום מחשבה לספר סיפור שישאיר אצל הילד זרע קטן שיתפתח עם השנים. לדעתי בסיפורים של דיסני בחלק מהם, אפשר לראות קצת זרעים אחרים. אבל אז הכל נשאר בספר של הסיפור, הסרט, הבובות, הבגדים של הסיפור ופחות בזרע הקטן שנטמן בילד. אנו מציפים את הילדים באובייקטים כדי שלא ירגיש את החדר הריק, כדי שלא יצור קשר עם הריק הפנימי הזה שהוא הכיר טוב כל כך מאז הרחם.

ילד, כאשר הוא תינוק, יכול להיות שעות רק בהתבוננות על הידיים שלו, ללקק אותן, לחוש אותן, הוא יודע להיות עם עצמו, אבל אז לפעמים מגלה משהו שלא נעים לו וזה עוד חלק מאותה חקירה. ואז מגיע ההורה היודע, הטוב, זה שרוצה למנוע ממנו כל סבל ומתחיל לנענע אותו, לנער אותו, להאכיל אותו ללא הפסקה, לסתום לו את הפה עם מוצץ רק כדי להשיג "שקט".

כי ילד שבוכה, מאד ברור לנו שלא טוב לו. וילד שלא טוב לו, יגדל עם טראומות לנצח! כך בצורה מדעית, יסודית ביותר אנו מגדלים ילדים עם נכות נפשית רצינית, החוסר יכולת להכיל את התסכול של עצמם. החוסר יכולת לחיות עם הריק הפנימי. זה שמביא את כל החדש, את הקסם, זה שמאחד אותנו למרקם יותר גלובאלי. האמונה הזאת- לבכות זה לא טוב, לסבול זה לא טוב, חרטה בתוכנו עמוק. ועד שלא נוכל לראות אותה לא נוכל להמיס אותה ולא נוכל להפסיק לגדל ילדים נכים נפשית כמונו. הרי רובינו סובלים מנכות זו, רודפים אחרי הצלחות במחשבה שזה ימלא לנו את הריק שאי אפשר למלא אותו ושרק עלינו להתחבר אליו.

האסוציאציות שלנו לריק הן אינסופיות. ורובן שליליות. "תסתכל על חצי הכוס המלאה", "ריק מתוכן משמע לא שווה" "אני מרגישה ריקה" ("בד"כ מחובר למצב דכאוני ביותר). ופחות אנו מודעים שרק צלחת ריקה אפשר למלא. רק ספל ריק אפשר למלא. רק כשילד בוכה ואנו לצידי הוא מגלה את הכוחות של עצמו כדי לשעשע את עצמו, כדי להרגיע את עצמו, בלי מניפולציות מבחוץ. ואח"כ מתפללים למה הילד גדל ומחפש אלכוהול או סמים כדי שירגיעו אותו, כדי שימלאו אותו, כמה מאיתנו יכולים להגיד בחמלה לילד תבכה חמוד, זה טוב, אתה חווה את התסכול הזה, אבל כשתסיים לחוות אותו, אור חדש יבוא עליך. ואני איתך. אני לא שולחת אותך לחדר אחר לבכות כי אתה מפריע לי, אני אוהבת אותך גם כשאתה בוכה ומרגיש מתוסכל. זה נכון. הורות זה אמנות. ולא תמיד אנחנו יודעים איפה אנחנו צריכים להיות שם בשביל הילד שלנו ובאיזה מקומות להרפות. אבל ברור לנו שעדיף יותר מפחות. אז עדיף לחנוק את הילד באהבה ולא שירגיש אומלל לרגע קט. ואז כשהוא גדל ואנחנו כבר לא יכולים לרפד לו את כל החיים כדי שלא יסבול והוא גם דוחף אותנו החוצה מחייו, הילד יכול להרגיש את הנכות שלו. פוגש שוב את הריק, אבל כבר כל כך התרחק ממנו שזה מאיים עליו ומפחיד אותו. רוצה לפעמים אפילו למות. למה? כי משהו בתוכו זוכר שכשהוא עוד לא ייצא לעולם הכל היה מאוד הרמוני ויש לו את השאיפה לחזור לאותה נקודה, רק שעכשיו הוא גם לא יודע שהחזרה למקור הריק של עצמו זה לא כפתור אוטומאטי.

זה לא שאתה מת ומגיע לשם כי כבר הנער כה מבולבל שכבר שכח שמה שהוא מחפש זה המהות של עצמו ואותה הוא לא יכול למצוא ע"י להרוג את עצמו. כל כך הרבה חשיבות אנו נותנים לגוף שלנו. לוקחים את הילדים לרופא על כל דבר קטן, קונים להם בגדים יפים, מקלחים אותם עם סבון ריחני. כל העולם מכוון לפולחן הגוף. "הכי חשוב הבריאות!!" "היופי".

באמת?

לדעתי הכי חשוב להבין שהגוף הזה הוא רק אחוז קטן מהמהות שלנו ואי אפשר לפתור בעיות מהותיות ע"י טיפול בגוף אף פעם. זה כמו לטפל כל הזמן בקליפה של הבעיה ולא בבעיה עצמה. אז הצעתי היא לנסות קודם כל אנחנו לפגוש שוב את הריק בתוכנו. את המקום הזה שממנו בורחים לאוכל, לחברים, לקניות, לטלוויזיה.. רק לראות. זה צעד חשוב מאוד שכבר מתחיל לשנות את מהותנו. בגלל הפחד למלא את ילדינו בדברים "ריקים" במוח שלהם, אנחנו מרוקנים אותם מממדים משמעותיים ביותר באנושי: הקסום, הפואטי, הרגשי, הספונטני, הלא צפוי. האמנו שהאונה השמאלית של המוח (זאת של ההגיון), המופשטות, החישוב והמעשי) היא יותר חשובה מהימנית המשלימה אותה (היצירתית, יוצרת רגישויות פואטית) אז ביטלנו את הצד הזה. בן האדם הוא כולו מדע וקסם. מחשבה מתמטית ואהבה שמחכה שיאהבו אותה. אני מציעה שנפסיק לפחד מהריק. הגענו לזמן של שלמות. הגענו לתקופה של שפע.

אנחנו גדלים במישור של המציאות שאנחנו קוראים לו "מציאות".

אנו מזדהים לגמרי עם אותה המציאות כשאנו חושבים שהיא מוחלטת ושהחוויות שהן לא מתאימות לה, הן לא טובות, אנו מוחקים אותן כשאומרים שאלה רק חלומות, הזיות, דברים לא בריאים או פנטזיה.

מה שאינשטיין הראה בפיזיקה הוא שווה לכל מישורי הקוסמוס: הכל יחסי, כל מציאות היא יחסית. היא רק אפשרות אחת מכל האינסוף אפשרויות הנוספות של הדברים. תמיד יש ווריאציות רבות של המציאות. היית רוצה לספר לילד את ההיסטוריה כך שידע שלכל סיפור וריאציות רבות של אותה מציאות, כדי שמאז שהוא קטן יפתח את עיניו לעולם הנפלא שבידיו ליצור אותו כל רגע מחדש ולהטמיע אותו.

הכנות עם עצמינו

דקארט הטביע את הפטנט של המודרניות החדשה: הספק. ואז הוא אמר "אני חושב משמע אני קיים". אני יכול להטיל ספק בכל דבר חוץ מאשר על העובדה שאני מטיל ספק. משמע אני חושב. ואם אני חושב יש מישהו שחושב והמישהו הזה אני- אז המשמעות של זה היא- אני קיים.

ולמרות שהאמרה שלו גם נאמרה בעבר ע"י אנשים אחרים, המיוחד שלו היה שהוא שם את הדגש על האני חושב, זה אומר שאף אחד לא יכול לחשוב במקומו. או בשבילי. דקארט היה שמח, הוא קיים. והוא ההתחלה של עתיד שהוא לא יכול לנבא. אנחנו התוצאה שלו, העתיד שלו. לגלות שיש לנו את האפשרות להאמין בעצמינו, לשלוט אנו בעצמינו. זה מה שהופך אותנו לכנים (?) לטבע האנושי יש את החוקיות שלו כמו לכל דבר בטבע, רק שהטבע הזה חייב להיות מעוצב, מוגדר, ובשביל זה קיים הרצון.

אנחנו חופשיים, היוצרים של גורלנו, אך בגלל זה אנו גם אחראיים עליו ובגלל זה יש לנו דיגניטי. יש המאמינים שאלוהים ייצר אותנו אבל כל אחד בונה את עצמו. אנחנו לא תוצר גמור. אנו חייבים לסיים את הבריאה שלנו. בחוסר מושלמות נמצאת הגדולה של בני האדם. חיינו הם יצירה. ניתן לנו החופש להחליט איזה סוג של בן אדם אנו רוצים ליצור בעצמינו. אנחנו מרכז העולם אבל כדי להתבונן עליו, כדי לדעת אותו ולשלוט בו. כך כתוב בכל ספרי הדת למיניהם. לשלוט זה לנהל אותו, לטפח, לשמור. להתבונן מסביב וזכות אבל לא מתנה, זה אומר לפעול, יצירתיות אחריות. הבן אדם באמצע הדרך בין השמים לתהומים הוא צריך לפסל את עצמו באמצעות העשייה שלו הוא הופך למשהו. הוא צריך להחליט האם הוא קרוב למלאכים או לחיות.

אתה יכול לבחור- היית יכול לבחור. אז אנחנו שמחים לגלות את החופש שלנו, זה שיוציא אותנו מהכלא הפנימי שלנו. אבל למרות כל החופש הזה אף פילוסוף אינו מתיל ספ' שיש סדר לגבי החובות של הגבר ושל האישה. תפקידיהם בחיים ואיך הילדים צריכים להתנהג, גם להם חושבים יש סדר בחינוך. זו הייתה תקופה מסוימת. הם חשבו שעצם השינוי של כמה חלקים בלוח המשחק לא ישפיע עד כדי כך על לוח המשחק עצמו. הם שינו את הסדר של קונספטים, הם שחררו את בני האדם מהאמת המוחלטת על פי התאולוגיה או הפילוסופיה או לפי מדעי הטבע, אבל לא חשבו לשחרר מהסדר של האמיתות שכבר נקבעו לגבי החיים, המשפחה, ערכים אנושיים.

האדם המאמין הוא מפחד מאלוהים הוא שומר על החוק שלו והחוק זה מה שנותן מקום לסדר הזה, לארגון כאילו נאמר כל אחד יכול לחשוב מה שהוא רוצה ולהיות קיים כאילו שהוא מרכז העולם אבל בחיים המשותפים יש חוק שעשוי מזכויות וחובות. החוק הזה הוא לוח המשחק. אף אחד לא חשב לשנות אותו. גם לדקרט, מיכאל אנגל, גלילאו ועוד חכמים רבים מאותם המאות היה להם מבט אחר על העולם אבל שמרו על הסדר היישן, הצורך בסדר. ולמרות הכל הדעות האלה עם הזמן משנות את הסדר, הן יוצרות סדקים בלוח המשחק. ברגע שפתחנו את הספק, אתה לא יכול לשים לו מעצורים. אז בהתחלה בוטלו כמה שלטונות עד שהבן אדם שואל את עצמו למה לא לבטל כל צורה של אוטוריטה? אז האני הזה כנראה מאוד מלא מחשבות ייצור עם מעטות ואיטיות טיפות של ספק, הפירוק של הבסיס של כל סדר אפשרי. היום אנחנו יודעים זאת. אנו חיים את זה.

אבל במה הם טעו כל החכמים של אז? הם חשבו שהאדם החופשי הוא יחשוב רק את האמת ובגלל שהאמת היא אוניברסלית כולם יגיעו להסכמה לגביה ויהיו אחים באמת, ובגלל האמת בפיזיקה, במתמטיקה, באסטרונומיה, ובמוסר- בקשר ליחסים, לטוב המשותף, לאושר. הם האמינו בקדמה שפירושה ללכת קדימה. אז גם יהיה הגיוני להיות הורים. הם חשבו אנחנו קטנים אבל אנחנו על הכתפיים של ענקיים, ובגלל זה אנו יכולים לראות יותר רחוק. הילדים על הכתפיים של ההורים. שרשרת או סולם או פרמידה. הם האמינו באחרית הימים כשכולם יחיו בשלום ולא יהיו מלחמות ורק אהבה תהיה על הפלנטה. אז במובן מסויים יש קדמה. יש לנו מליוני מכוונות, מכשירים, מכוניות, אנשים מתרועעים ברחובות שתוכננו היטב. אבל מה, רוב האנשים לא מאושרים ובגלל זה מחפשים את האושר בכל מקום. הבן אדם חושב שהוא כנה עם עצמו, אבל כדי להגיע לכנות הזאת אנחנו אמורים לתת כלים לבן אדם מאז שהוא ילד כדי שיוכל לחקור את עצמו מזוויות שונות ולא רק מהזווית האישית של ההורים. ובשביל זה ההורה חייב לתת לילד חופש- בטוח- אך מה זה בטוח? אצל אחד זה יהיה לקשור את הילד כדי שלא יפצע ובשביל אחר לשחרר אותו כדי שיפצע ויהיה חזק יותר לחיים. פתאום אנו מגלים שאין מתכון לחינוך. אין דרך אחת לאושר ואלה שמעזים ללכת יותר רחוק בהבנה מבינים שאפילו זה לא נכון. שהתכלית של החיים היא להיות מאושרים. קשה לנו לחשוב שיש מטרה יותר שלמה מאושר. הצבנו לעצמינו את הגג באושר ושם אנחנו כלואים. לעומת זאת הילד כשבא לעולם לא יודע את זה והוא מאפשר לעצמו להיות חופשי באמת. הוא מכיר את האמת שלו, מתי הוא רעב, מתי הוא רוצה לצחוק ומתי לבכות והוא "רואה" וכל דקה רואה אחרת. הוא אינו מסיק מסקנות כל הזמן אלא אם יש מבוגר שדואג להכניס את כל מה שהוא רואה להגדרות. "אתה רואה? זה כדור. כדור אדום." זהו, סגר לו את כל האפשרות שהילד יראה בכדור הזה עוד אלף דברים בלי צורך בהגדרה שלהם. אנחנו מתחילים להגדיר כדי להיות בטוחים. כדי לחיות באשליה של הבטוח. הבטוח לא קיים (הוא מחטב(?)) אבל בגלל שאיננו יכולים לחיות בידיעה של החוסר וודאות אנחנו מייצרים לעצמינו כל מיני הגדרות, אמונות, ידיעות, כדי שיהיה לי ממה להחזיק את עצמי. כך אני אוכל להסביר למה עשיתי כך ולא אחרת. איך יראה עולם שבו אני אגיד שעשיתי דבר כלשהו או אחר לפי התיקוף הפנימי שלי באותו רגע? לפי הקוהרנטיות עם משהו הרבה יותר גדול ממני, אולי כל הפלנטה. ואיך אני יכולה לדעת מה זה

הקוהרנטיות הזאת? אני יכולה לדעת כשאני מעיזה להיות בנקודת האפס שלי. זאת שמחברת אותי עם המקור של כל הפלנטה כולה. זה נכון, הבן אדם נהנה מהקדמה אבל לא נהנה מעצמו בתוך הקדמה. האני עצמי לא התקדם. האני חושב שדקארט חשב שיעזור לנו לחיות ולשפר את איכות החיים הוא מופנה החוצה, הבפנים של הקיום האנושי הוא ריק ואנו איבדנו את הקשר עם הריק הזה. הקדמה היא הדרך החוצה, הדרך השניה היא הדרך חזרה. חזרה לעצמינו. בספרדית המילה חזרה היא retorno להסתכל על המסביב. מעצמי לעצמי. אני רואה את המסביב ורואה את המוזיקה הנקייה שיוצאת מהרדיו בזמן שאני עושה רעש עם מכונה אחרת, וכל החיים עשויים מניגודים. הבן אדם יותר לבד, למרות כל הרשתות החברתיות אבל הלבד שכואב הוא הלבד שבינו לבין עצמו. הוא ניתק את עצמו מהתודעה הפלנטרית שבה אנו חווים שאנו אחד, כולם מקושרים וחיים את החיים כאילו שאנחנו לבד, שמעשינו רק משפיעים עלינו. רואים את החיים בלי פרספקטיבה. חושבים במושגים של מה טוב לי ומה מפריע לי וכך יוצרים חיים בלי תכלית יותר גלובאלית, יותר מכילה את כל האנושות. איבדנו קצת את הענווה, התחושה הזאת שאנחנו חלק מתוכנית הרבה יותר גדולה. תוכנית קוסמית. אנו רואים את זה בפרטים אבל חושבים שזה מדע בדיוני, מעטים קולטים את ההסתגנות של תודעה אחרת.